

Новий Порядок організації інклюзивного навчання: що треба знати завучу

ІРИНА ЛАХНЕКО, головний редактор журналу «Заступник директора школи»

Дізнайтеся зі статті

1. За якими рівнями надавати підтримку учневі з ООП
2. Як розподіляти учнів з ООП у паралелях класів
3. Як формувати розклад психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять
4. Що таке «інклюзивні міжкласні групи»

Уряд затвердив новий [Порядок організації інклюзивного навчання в закладах загальної середньої освіти](#) (постанова КМУ від 15.09.2021 № 957; далі — Порядок організації інклюзивного навчання).

Нормативний документ набуде чинності з 01.01.2022. До уваги — зміни й нововведення, про які має знати заступник директора школи.

Зарахування учня з особливими освітніми потребами

Керівник закладу освіти на підставі заяви одного з батьків чи інших законних представників учня з особливими освітніми потребами (ООП) та висновку про комплексну психолого-педагогічну оцінку розвитку дитини, що надає інклюзивно-ресурсний центр (далі — висновок), утворює інклюзивний клас. Відтак організовує інклюзивне навчання з урахуванням [рівня підтримки](#), який рекомендував інклюзивно-ресурсний центр (ІРЦ).

Зверніть увагу: новим [Порядком організації інклюзивного навчання](#) ввели поняття «рівні підтримки». Воно означає обсяг тимчасової або постійної підтримки в навчанні дітей, які цього потребують. Рівень підтримки співвідносний зі ступенем прояву труднощів.

Розподіл учнів у паралелі класів

Увага!

Дія [Порядку організації інклюзивного навчання](#) не поширюється на спеціальні класи закладів загальної середньої освіти, спеціальні школи та навчально-реабілітаційні центри.

Якщо у закладі освіти кілька класів з учнями з ООП одного року навчання, їх слід розподілити пропорційно між інклюзивними класами з огляду на рівні підтримки, а саме:

- не більше одного учня, який потребує четвертого чи п'ятого рівня підтримки;
- не більше двох учнів, які потребують третього рівня підтримки;
- не більше трьох учнів, які потребують другого рівня підтримки.

Учнів, які потребують першого рівня підтримки, розподіляють між класами без урахування кількості таких осіб.

До з'єднаного класу (класу-комплекту) учнів із ООП зараховують без урахування кількості таких осіб. Якщо в населеному пункті один заклад освіти, учнів із ООП розподіляють між класами цього закладу без урахування кількості таких осіб.

Команда психолого-педагогічного супроводу

Для учнів з ООП, які потребують підтримки в освітньому процесі, керівник закладу освіти формує команду психолого-педагогічного супроводу (далі — команда).

Учням, у яких виникають труднощі під час навчання та які потребують додаткової постійної чи тимчасової підтримки в освітньому процесі, надають підтримку першого рівня.

Рішення закладу освіти про надання **підтримки першого рівня** приймають на основі *рішення команди або висновку ІРЦ*.

У першому випадку рішення відображають у протоколі засідання команди. Форма протоколу міститься у [Додатку 2 до Порядку організації інклюзивного навчання](#).

Команда проводить оцінку на основі письмової *заяви* в довільній формі, яку надає один із батьків учня. Припиняють надавати підтримку першого рівня за рішенням команди та/або письмовою заявою одного з батьків учня.

Рішення щодо учнів, які потребують **інших рівнів підтримки**, ухвалює ІРЦ. У такому разі в закладі слід керуватися його *висновком*. Якщо у ньому немає інформації про рівень підтримки, його визначає команда за участю представника ІРЦ, який видав такий висновок.

Індивідуальна програма розвитку

Команда протягом двох тижнів із початку навчання складає індивідуальну програму розвитку учня. Форма програми міститься у [Додатку 3 до Порядку організації інклюзивного навчання](#).

Індивідуальну програму розвитку мають враховувати педагогічні працівники під час освітнього процесу в інклюзивному класі.

Якщо учня з ООП відраховують, переводять до іншого закладу освіти, копію індивідуальної програми розвитку батьки або інші законні представники подають до закладу освіти, в якому він продовжить здобувати освіту.

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття

Учням відповідно до рівня підтримки та індивідуальної програми розвитку в закладі освіти надають психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові послуги у вигляді занять. Вони можуть бути індивідуальними чи груповими.

Кількість осіб під час **групових занять** становить від двох до восьми. Під час планування таких занять слід урахувувати індивідуальні особливості учнів — однорідність порушень розвитку, віку тощо.

Зверніть увагу: новим [Порядком організації інклюзивного навчання](#) змінили умови проведення групових корекційно-розвиткових занять. У [Порядку](#), що втратив чинність, кількість осіб під час **групових занять** становила від двох до шести.

Індивідуальні заняття проводять відповідно до індивідуальної програми розвитку учня.

За яким розкладом

Розклад психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять складає керівник закладу освіти або уповноважена ним особа.

Розклад психолого-педагогічних і корекційно-розвиткових занять має бути таким, аби вони не призводили до перевантаження учнів.

Де проводити

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття можна проводити в **ресурсній кімнаті, медіатеці** закладу освіти. Для учнів, що потребують тимчасового психологічного розвантаження або усамітнення, в ресурсній кімнаті створюють окрему зону, яку, використовують незалежно від розкладу занять.

Ресурсну кімнату можуть використовувати всі учні закладу освіти.

Учні можуть перебувати в ресурсній кімнаті та медіатеці винятково у супроводі педагогічних працівників, асистента учня або залученого фахівця, що проводить додаткові психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття.

Яка тривалість

Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття проводять фахівці з числа працівників закладу освіти та/або додатково залучені фахівці, з якими заклад освіти або відповідний орган управління у сфері освіти укладають цивільно-правові договори.

Тривалість **індивідуальних** психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових занять для учнів становить 20–25 хв, а **групових** — 35–40 хв. Психолого-педагогічні та корекційно-розвиткові заняття не враховуються під час визначення гранично допустимого навантаження учнів.

Індивідуальний навчальний план

Форму індивідуального навчального плану визначає заклад освіти.

Обов'язково слід зазначити таке:

- інформацію про назву закладу освіти;
- прізвище та власне ім'я учня;

- клас, в якому він навчається;
- цілі виконання та строк дії індивідуального навчального плану;
- загальний обсяг навчального навантаження та кількість годин на тиждень для вивчення навчального предмета (інтегрованого курсу);
- інформацію про адаптацію чи модифікацію змісту освітніх компонентів освітньої програми, послідовність, форму і темп їх засвоєння, очікувані результати навчання.

Інклюзивне навчання учнів, зокрема згідно з індивідуальним навчальним планом, здійснюють відповідно до освітньої програми закладу освіти з урахуванням їхніх особливих освітніх потреб та особистісно орієнтованого спрямування освітнього процесу, адаптації та/або модифікації окремих навчальних предметів (інтегрованих курсів).

Асистенти учителя та учня

Організацію інклюзивного навчання учнів забезпечує **асистент учителя**, обов'язки якого визначає посадова інструкція.

В освітньому процесі індивідуальні соціальні та соціально-побутові потреби учнів забезпечує **асистент учня**. Це може бути, зокрема, один із батьків або інший законний представник, особа, уповноважена ними, або соціальний працівник, що надає послугу супроводу під час інклюзивного навчання.

Інклюзивні міжкласні групи та групи подовженого дня

Для учнів, які навчаються в різних інклюзивних класах одного або різних років навчання, можуть створювати інклюзивні міжкласні групи. У них учні мають змогу вивчати **навчальні предмети, курси, інтегровані курси**, у тому числі вибіркові. У таких групах може бути від 6 до 12 учнів. Під час формування груп слід враховувати індивідуальні програми розвитку.

Учні за заявою одного з батьків чи іншого законного представника зараховують до груп подовженого дня. Їхню діяльність регулюється у порядку, затвердженому МОН.

ЦЕ ЦІКАВО!

Інклюзивне навчання: термінологічне поле

Адаптація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) — зміна методів і способів навчання, рівня складності завдань з урахуванням індивідуальних потреб учнів з особливими освітніми потребами без зміни загального обсягу навчального навантаження та очікуваних результатів навчання.

Модифікація змісту навчального предмета (інтегрованого курсу) — зміна змісту (шляхом спрощення, виключення, об'єднання тощо) навчання з урахуванням особливих освітніх потреб учнів.

Рівні підтримки — обсяг тимчасової або постійної підтримки учнів в освітньому процесі відповідно до їхніх особливих освітніх потреб, що надається в закладі освіти.

Медіатека — бібліотека цифрових носіїв інформації або комп'ютерного та мультимедійного обладнання, підключеного до інтернету, що використовується під час освітнього процесу.

Ресурсна кімната — спеціально облаштована кімната (частина кімнати), що має відповідний розподіл функціональних зон, призначена для розвитку учнів з особливими освітніми потребами, гармонізації їхнього психоемоційного стану та психологічного

розвантаження, надання (проведення) індивідуальних та/або групових психолого-педагогічних та корекційно-розвиткових послуг (занять).